

NUMĂR SPECIAL

OPINIA

națională

Revista săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național
editată de FUNDATIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

Personalitate exemplară a științei și învățământului românesc, profesor strălucit al Universității „Spiru Haret”

Prof.univ.dr.Aurelian BONDREA,
rectorul Universității „Spiru Haret”

A plecat dintre noi, lăsându-ne o imagine luminoasă, un tezaur de învățătură și o cauză mereu nobilă de apărăt - limba română și învățământul românesc, academicianul profesor Ion Coteanu, dascăl de prestigiu al școlii românești, personalitate a științei și culturii naționale, pe care le-a slujit vreme de peste jumătate de secol cu pasiune și un devotament neîntrecut, până de curând, rector al Universității „Spiru Haret”.

Un impresionant număr de lucrări științifice de referință și de prestigiu internațional l-au plasat de mult timp în rândul nemeritorilor academicici. Cercetările sale de dialectologie, lexicologie, stilistică, teoria

Articol apărut în ziarul Adevărul
din 16 decembrie 1997

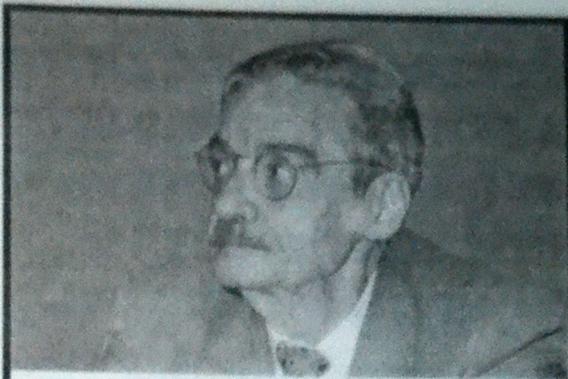
limbii, de limba română veche și contemporană au îmbogățit patrimoniul științei și culturii naționale.

Prin indelungata și prestigioasa lui activitate didactică și de cercetare, academicianul Ion Coteanu a fost un model de rigoare științifică. Înaltele sale însușiuri de organizator și de mentor spiritual l-au purtat, rând pe rând, în locuri reprezentative pentru școala și știința românească: șef al Catedrei Universitare unde oficiașeră cândva B.P.Hasdeu, Ovid Densusianu, Al. Rosetti; decan al prestigioasei Facultăți bucureștene de limbă și literatură română; director al Institutului de Lingvistică;

președinte al Secției de filologie și literatură a Academiei Române, iar în perioada 1993-1997, rector al Universității „Spiru Haret”. A exercitat, toate aceste funcții și demnități științifice, în mod exemplar, ca pe o magistratură, cu bogate rezultate care au înălțat știința și învățământul românesc.

Știm cu toții că în forul său intim, admirabilul profesor Ion Coteanu a preferat tribuna catedrei; de aici iradia știința și pledoaria lui pentru limba română, însoțite întotdeauna de acela privire caldă și comunicativă îndreptată asupra studenților și răsfrântă de aceștia într-o admirație permanentă.

(Continuare în pag. 2)

**Academicianul profesor
ION COTEANU**

1920 - 1997

Academia Română anunță, cu profundă durere, încretarea din viajă a acad.Ion Coteanu, personalitate de prestigiu a științelor filologice din țara noastră.

Născut în anul 1920, acad.Ion Coteanu a absolvit Facultatea de Litere și Filosofie din București. S-a specializat la École Pratique de Haute Études din Paris. Și-a început cariera didactică la Universitatea din București. A fost director al Institutului de Lingvistică al Academiei Române. A fost ales membru corespondent al Academiei Române în 1965 și membru titular în 1974. A îndeplinit funcția de președinte al Secției de filologie și literatură. Specialist de frunte al lingvisticii românești a contribuit la definirea conceptului de limbă literară, la periodizarea limbii române, inclusiv a limbii române literare, la caracterizarea dialectelor limbii noastre și la studierea sistemului stilurilor funcționale. Cercetările sale de dialectologie, lexicologie, stilistică, teoria limbii, de limba română veche și contemporană s-au concretizat într-un număr impresionant de lucrări dintre care amintim: *Româna literară și problemele ei principale; Morfologia numelui în protoromână; Stilistica funcțională a limbii române; Originile limbii române; Gramatica de bază a limbii române*. A coordonat lucrări de referință precum *Dicționarul limbii române; Dicționarul explicativ al limbii române; Introducere în cultura și civilizația poporului român; Semantică și semiotica*. Prin întraga sa activitate didactică și de cercetare, acad.Ion Coteanu a fost un model de rigoare științifică pentru generații întregi de specialiști.

Dispariția acad.Ion Coteanu este o grea pierdere pentru comunitatea academică și pentru toți cei care vorbesc limba română. Va rămâne mereu în memoria noastră ca o mare personalitate, veghind la acuratețea și frumusețea limbii române pe care a slujit-o cu talent, răspundere și devotament.

ACADEMIA ROMÂNĂ

Intru cinstirea memoriei marelui dispărut:

- Marius Sala ● Dan Horia Mazilu ● Grigore Brâncuș
- Ion Hangiu ● Liviu Franga ● Nicolae Constantinescu
- Mircea Mitran

Pag. 2,3,4

Funeraliile academicianului profesor Ion Coteanu

Pag.3,4

ÎNALȚĂ ȚINUTĂ. SPIRITUALĂ

Prof.univ.dr.Ion Dodu BĂLAN

O lege împlacabilă a Fini, ce nu îne scara de sentimentele și vinerile noastre. Io sună, dintr-o noastră (non possum effugere nemo potest) pe academicianul Ion Coteanu de care suntem filologici, învățământul, sunte de să nu dăruire și complicită, avem atât nevoie.

Io suntem acestei legi, sărbătoriți într-o următoare, astăzi că a mai rămas în lumea fizică, însprijinat de o lămură spirituală, și profesorul Ion

(Continuare în pag. 2)

Personalitate exemplară a științei și învățământului românesc, profesor strălucit al Universității „Spiru Haret”

(Continuare din pag. 1)

A preferat inițierea sacă a nemunărăilor doctoranți, români și străini, în frumusețea, expresivitatea și înțelepciunea limbii române.

Despre învățământ și tineret, academicianul Ion Coteanu scria semnificativ: „Să punem în campană dreptă ce trebuie să fie generațiile de tineret pe care le pregătim, să le oferim nu numai cantități de cunoștințe, fără de care nu se va putea mișca nimic, ci, în mod deosebit, să le stimulăm acea vioiciune a spiritului de a se îndrepta spre CUM trebuie abordate situațiile neprevăzute, imediate, fiindcă, orice s-ar spune, nici cea mai perfectionată mașină din lume nu e în stare să țină locul mintii omenești”.

Tocmai acestei științe și pasiuni înnăscute a formării și afirmării caracterelor la floacă vie a creației îl datorează, credem cu convingere, Universitatea „Spiru Haret” cinstea de

a-l fi avut ca rector. Un mare profesor, cu atât de evidentă timrere, a acționat alături de noi toți, fiindu-ne model exemplar, pentru o bună organizare, după înalte principii didactice și științifice, a învățământului în universitatea noastră. Competența, experiența, spiritul de previzuire și de solidarizare a eforturilor s-au inseris drept contribuții fundamentale ale academicianului Ion Coteanu, răsfârindându-se ca o binecuvântare asupra studenților și corpului profesoral al Universității „Spiru Haret”. În același timp, stima și respectul acestora, spiritul de colaborare al tuturor din jurul său i-au stimulat puterea de muncă, de creație, în folosul științei și culturii românești.

Academicianul profesor Ion Coteanu vedea în dezvoltarea continuă a științei și culturii naționale sub impactul avalanșei descoperirilor moderne un izvor peren al umanismului, un umanism organic împlicit cu locul, rolul și perspectiva României în lume.

ÎNALȚĂ ȚINUTĂ SPIRITUALĂ

(Continuare din pag. 1)

Aceste atribute ale personalității sale și au găsit expresia în acte de cultură, în contribuții științifice, în lucrări fundamentale, consacrate limbii române de pretutindeni și din toate timpurile, precum și unor opere reprezentative, de la cărțile religioase și de la cronicari la prozatorii moderni, de la poezia populară la Eminescu, Ion Barbu și Nichita Stănescu.

Cel ce place acum - parțial grăbit - dintre noi, a zăbovit cu o stăruință exemplară asupra a zeci de mii de pagini, făcând din noapte zi, reușind să abordeze, la un înalt nivel științific, aspecte esențiale ale limbii române, de pe tot spațiul vechii Daciei, aducând remarcabile și originale contribuții la studiul granularilor de la noi și al dialectelor, din Sudul Dunării. A făcut-o cu rigore științifică și obiectivitate, fără patimă și prejudecăți, constituind pentru noi și pentru tineretul studios o pildă deonă de urmat.

Tineretul și colegii de la Universitatea „Spiru Haret” sunt fericiți că-i pot urma exemplul. Născut la 6 octombrie 1920, în mediul muncitoromâni grivjeni, academicianul Coteanu a fost un pildător intelectual. El a crezut cu stăruință în versul vergilian „Labor omnia vincit improbus” și într-adevăr prin munca și biruit multe predicări care îl au pus de-a curmezișul vieții. A muncit stăruitor pentru elaborarea proprii opere și pentru formarea discipolilor săi.

A muncit cu modestie fără să boldeze și medalii cu propriile măiestrie. Căci colegul său, regrettul Boris Călinescu, a trăit cu dispreție, organizând cu prudență instituția pe

Academicianul seria cu înțelepciune și patos patriotic despre o asemenea temă majoră: „Astăzi este necesară o cantitate sporită de informație și mereu este nevoie de orientare în cultură, în arte, în științe. Condiția istorică, geografică, geopolitică - sau cum vreti să-mi numiți - a României cere ca umanismului să-i acordăm o atenție deosebită. N-am dreptul să-l neglijăm în nici un fel. Problemele de limbă, de literatură, de istorie au o altă importanță pentru noi, o importanță cu mult mai mare. Iar conștiința apartenenței la o țară ca România, care are istoria ei, cultura ei, individualitatea ei spirituală inconfundabilă, poate fi hotărâtoare pentru împlinirea copiilor noștri”.

Pentru corpul profesoral și studenții de ieri, de astăzi și de mâine ai Universității „Spiru Haret” dispariția academicianului profesor Ion Coteanu este o grea pierdere, iar personalitatea lui strălucită rămâne vie în amintirile noastre.

culturii românești, în mintile și sufletele generațiilor viitoare.

Omul acesta, care, după cum mi-a mărturisit în zilele din urmă, a avut o copilărie chimită, a rămas până la senectate cu un suflet curat de copil. Omul de știință Ion Coteanu era receptiv la nou și înnoire, era deschis cuceririlor științei din toate punctele cardinale, dorindu-se a fi un veșnic școlar, ceea ce constituie un atribut definitiv al personalității sale.

Curiozitatea lui științifică, dorința de a fi la curent cu nouăurile din domeniul său de activitate, de la dialectologie în care a avut contribuții substantiale și înfrângătoare, - de la istoria limbii la gramatica generativ-transformațională și la stilistica - s-au concretizat în cunoscute lucrări de referință ce nu vor fieri odată cu pumnul de jărâna care se întoarce în pământ.

Acestui om de omenie să-i zicem acum, la despărțire, „Să-i fie jărâna ușoară și să odihnească în pace!”.

SPIRITUS RECTOR

Dr. Liviu FRANGA

Habent sua fata homines...

Cărțile își au destinul lor, plămădit cu migală - spunea cu har unul dintre ilustrii trăditori pe ogorul literelor latine, Ovidiu, dăruiul de Muze și lovitul de crucimea unei soarte nedrepte -, dar, parafrazându-l pe pietatea cuvenită, constatăm cu neascunsă durere că și oamenii au destinul lor, un destin prea orb cu cei care îl merită, dar mai ales cu cei care nu îl merită nicidecum...

Sorța aceasta mașteră a vrut cu tot dinadinsul să-l simulgă din mijlocul nostru pe profesorul Coteanu. Să-n-l smulgă tocmai atunci când aveam mai multă nevoie de dânsul, de ființă, ca un lujer de lumină, în mintii sale, a vorbirii care ne-a adunat, prin harul ei, generații după generații, în jurul dânsului, cu urechi supuse, ascultătoare.

De fiecare dată, moartea reușește să biruje doar această ființă de lut a noastră, blestemată să se întoarcă înapoi în humă din care s-a plămădit. Birușina ei este, însă, părelnică și vremelnică. Adevaratul biruitor este cel biruit. Non omnes moriemur, nu vom pieri cu totul și nu pierim niciodată cu totul, înghițeți de jărâna și de pulberea veacurilor. Din noi rămâne parte cea mai bună, și ea, numai ea, cea mai bună parte din noi triumfă asupra întunericului pieririi.

Profesorul Coteanu, asemenea mulor spiritelor ale acestui vesec și ale acestiei patină, a plecat puțin. Aiu rămas cu noi și vor rămâne cărțile lui, studiile lui, munca lui, peste care nu are nici o putere moartă. Pentru că prin cărțile, prin studiile, prin osărdia lui de dascăl și savant ne-am născut noi și trăim noi. Murind puțin, Profesorul trăiește prin noi.

Ca și pentru al doilea poet nepereche al nostru, patria lui a fost Limba Română. Nici unul dintre marii cărturari ai Neamului, de la Cantemir și Hasdeu, long și Sextil Pușcariu, Iorgu Iordan și Alexandru Rosetti, Alexandru Philippide și Alexandru Graur până astăzi, nu-i cunoscut, atât de intim și atât de adânc, hotările. Nu a fost vorba doar de un cult ori de o fascinație pe care graful românesc, din obiceiile Bucovinei până în Pnd, a reușit să-i o insulfe. A fost mai mult decât atât. A fost o iubire.

O iubire luminată de cunoaștere, de știință și de pricepere. Ulterior căt de firesc străbătea profesorul Coteanu spațiile limbii române! Din zarea tăinuită, când ei se desfacea, ca un prunc ce venea pe limanurile lumini, din carne și săngele latinei, până la abstractele construcții descriptiv-funcționale ale gramaticii, ale stilistică ale poeticii. De la străromâna la textualismul cel mai abstract al analizelor poetologice, de la rădăcinile etimologice ale cuvintelor până la mecanismele logico-sintactice ale poemelor - ce traseu amețitor, ce puncte între hâルurile originilor primordiale și serpentinele creștelor de munte de dincolo de nori!... Căci dintre noi s-au incunetat să-l însopescă pe tot acesei drum!

Academician la vîrstă când alii trăditori fără har, abia se adună și scoată în lume o carte, și aceea cu multe emoții. Decan, director de instituții (în același timp!) și Rector, năbine spus Spiritus Rector pentru tineri, studenți, colegi și discipoli, care nu să-l lărgă dânsul. Dar, mai presus de toate, Om pentru oameni, la sfârșit, îndrumarea căruia putem fi oricărui că binele și buna, rău

Acesta a fost, acesta este profesor Coteanu. Deși poate nu pare cel mai potrivit de a spune, gândul se duce spre Socote al lui Platon - dar un Socote al cărui și priu cărți - sau spre Voltaire. Tu și tu pleci spre noi bucurăți și admirați.

În calitate de rector, deschizând anul de învățământ de la Universitatea „Spiru Haret”.

Funeraliile academicianului profesor Ion COTEAU

Sâmbătă 13 decembrie 1997 a fost o zi cu frig, cu negru și cu tristețe. Farea întreagă părea îndoliată de pierderea dintre noi a celui ce a fost **academicianul profesor Ion Coteanu**, savantul, omul de înaltă jumătate spirituală, educatorul prin excelență al mai multor promovați de profesori de limba și literatura română și de cercetători ai științei limbii, autorul unor tratate și lucrări de referință, **șef de școală științifică și de catedră**, **decan și, în ultimii 4 ani, rector al Universității „Spiru Haret”**. La capela Cimitirului „Serban Vodă”, cu mult înaintea începerii slujbei religioase de înmormântare, s-au adunat numeroși bucureșteni, colegi de academie și de universitate ai defuncților, colaboratori apropiati, cercetători științifici, oameni de literă și de cultură, profesori și studenți.

Lângă catafalcul ilustrului dispărut, vegheat de patru mari săfneșnice cu lumânări aprinse, au fost depuse coroane, jerbe și buchete de flori îndoliante din partea Academiei Române, Universității „Spiru Haret”, Institutului de lingvistică „Iorgu Iordan”, Facultății bucureștene de literă, din partea numeroșilor elevi, colaboratori și admiratori ai academicianului profesor Ion Coteanu. Un sobor de preoți a oficiat slujba religioasă la care au asistat acad. Eugen Simion, președintele Academiei Române, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele Fundației „România

de Mâine”, acad. N.N. Constantinescu, universitar, cercetători științifici din mai multe generații, oameni de literă și de cultură, profesori de liceu, studenți.

Într-o atmosferă sobră, de adâncă reculegere în fața dureroasei dispariții a academicianului profesor Ion Coteanu, au rostit pioase cuvinte de prețuire și de recunoștință, de atașament față de memoria marelui dispărut, dr. Marius Sala, directorul Institutului de lingvistică „Iorgu Iordan” și membru corespondent al Academiei Române, prof. univ. dr. Dan Horia Mazilu, decanul Facultății de literă din București, prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan, din partea Universității „Spiru Haret”, prof. univ. dr. Grigore Brâncuș, din partea Catedrei de limba română a Universității din București, prof. dr. Ion Hangu.

După încheierea slujbei religioase, cortegiu funebru, într-o adâncă reculegere, a pornit încet spre locul de veci, amenajat în sectorul rezervat membrilor defunților ai Academiei Române, din Cimitirul „Serban Vodă”. - Aici a fost coborât în criptă cel ce a fost academicianul profesor Ion Coteanu, savant și educator de înaltă vocație, care, prin devotamentul său față de eternitatea Limbii Române, prin frumusețea lui morală, va dăinui în memoria celor ce l-au cunoscut sau îl vor descoperi de fiecare dată, generație după generație, prin intermediul operei sale scrise.

Dumnezeu să-l odihnească!

(M.I.)

OPINIA NATIONALĂ SUFLETUL LUI A FOST LIMBA ROMÂNĂ

Prof.univ.dr.
Dan Horia MAZILU,
decanul Facultății de Litere
din București

Îndoliată adunare. Ce rost au vorbele, ce mai pot spune ele acum, când domnul profesor se duce în pământ? La sfârșitul veacului al XVII-lea, un popă transilvănean, Ioan Zoba a scos o carte în care a adunat cazaniai la înmormântare. „Sicriul de aur” îi zicea cărții și în ea erau cazaniai specializate după... stările sociale, profesionale ale defuncților. Între ele și una Când moare omul de a fost sângur. Domnul profesor a fost un om singur în ciuda aparențelor și a unor zicri. A fost un om singur. Un om căruia nu i-am sătut nici măhnirile, nici supărările, nici bucuriile căte vor fi fost ele. De aceea cred, casa lui a fost **limba română** pe care a iubit-o și a slujit-o. A slujit-o prin tot ce a putut să dea. A slujit-o prin instituțiile pe care le-a construit. Catedra de la Facultate în bună măsură este opera lui. Institutul de Lingvistică - la fel ca și Societatea de Științe Filologice. Cam acesta era trușnul pe care se sprijinea iubirea domnului profesor Coteanu pentru limba română, acesta era spațiul lui vital. Eram obișnuit să-l văd la decanat. Când nu era la decanat, era sigur la Institut sau dacă nu, la Societate, uitându-se pe lucrări, cercetând sumarele revistelor pe care le-a girat, gândindu-se. Pentru că domnul profesor Coteanu a pus mereu întrebări, și-a pus întrebări, a pus altora, a încercat să scoată de la colegii săi răspunsuri. A încercat să dea el răspunsuri, a încercat să-i înțeleagă permanentă stare de veghe față de limba română pe care, repet, a iubit-o. În lumile noastre mici, universitare, ale științei, niște lumi foarte ambițioase și foarte orgolioase, pe care fiecare cer sunt stelele acestor lumi. De pe cerul filologiei o stea a căzut. S-a stins. Un trai fatalmente datat, un trai vremelnic, s-a sprăvit. Numai că domnul profesor Coteanu a izbutit să își așzeze numele pe cărti și cătăva fi limba română pe care ne-a spus.

Să-l rugăm pe Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească pe Robul lui, Ion, mort nespovedit, neîmpărășit și fără lumânare.

Noapte bună, domnule profesor!

Autentic om de știință, profesor prin vocație

Dr. Marius SALA,

membru corespondent al Academiei Române,
directorul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan”

Academia Română și lingvistica românească se despart astăzi cu adâncă tristețe de ultimul mare lingvist român al acestui sfârșit de secol.

Prin dispariția acad. Ion Coteanu, Academia Română pierde un membru activ al ei (membru corespondent - 1965-1974 și membru titular din 1974). Ea pierde pe conducerul unor mari lucrări **Dictionarul Limbii Române**, **Istoria Limbii Române**, **Dictionarul Explicativ al Limbii Române**, și al unor reviste de specialitate ca „**Studii și Cercetări Lingvistice**”, „**Limba română**”, pe cel care a condus secția de științe filologice, literatură și arte (1988-1992) și Comisia de cultivare a limbii române (1971) până în prezent - pe cel care a condus și organizat ca director adjunct și apoi ca director al Institutului de Lingvistică București timp de 35 ani (1959-1994). Enumerarea multiplelor însărcinări avute în cadrul forumului academic nu este încă suficientă. Cei care îl cunosc activitatea, pasiunea cu care să-a dedicat organizații marilor lucrări, șiu că noua serie a dictionarului academic (**Dictionarul Limbii Române**) sau elaborarea principiilor care au stat la baza celorlalte lucrări (**Istoria Limbii Române**, **Dictionarul Explicativ**) îl au ca autor principal pe cel de care ne despărțim astăzi.

A adus în cale acotei lucrări un sprijin nou, o metodologie nefolosită la noi până la ei (ne referim doar la ideea noastră a limbii române care să fie reprezentată compusă dintr-o structură multilaterală de limbii române). A fost singurul preocupat să se facă altceva decât vorba, dovedit sunt proiectele în cale de realizare pe care n-a ajuns să le

vadă terminate la Institutul de Lingvistică București (banka de date fono-morfo-semantice a limbii române, **Micul Dictionar Academic**, care reuneste într-un volum toate cuvintele din dictionarul tezaur al limbii române, noua **Dictionar explicativ** al limbii române, ce va avea peste 100.000 de cuvinte). Această neastămpără pe care l-am admirat zilnic în cei 35 de ani că am fost în preajma lui, în calitate de secretar științific și apoi de director adjunct al Institutului, pornea de la o permanentă sete de cunoaștere, de la o dorință evidentă de a se da o nouă față cunoașterii limbii române în care abordarea analizei să fie făcută într-o perspectivă teoretică. Această caracterizare este valabilă și pentru lucrările personale. A publicat lucrări fundamentale în domeniile neabordate în trecut. **Stilistica funcțională (Stilistica funcțională a limbii române)** prezintă în primul volum - 1975 - limbajul popular, în al doilea - 1985 - limbajul poeziei culte, din perspectiva descrierii sistemului stilurilor limbii române.

Apropiat de acest domeniu este poetica, domeniu inițiat și condus prin binetcunoștință cerc de poetică în care și-a propus să sublinieze ideea că în lectura textului poetic pot fi puncte de vedere și metode diferite de interpretare a acestuia (volumul **Analiza de texte poetice. Antologie** 1986, apărut sub conducerea sa și mai ales studiul personal **Cum vorbim despre text** sunt ilustrative).

Chiar domeniile studiate în trecut au găsit în cărțile marelui dispărut o abordare nouă: **Elemente de dialektologie a limbii române** (1961) este o primă sinteză în care pentru caracterizarea dialectelor românești se apelaază la elemente de structură

La o ședință a Senatului Universității „Spiru Haret”

ULTIMUL MARE LINGVIST ROMÂN AL ACESTUI SECOL

Prof.univ.dr. Grigore BRÂNCUŞ

Ion Coteanu a fost unul dintre cei mai valoroși lingviști de după război, discipol strălucit al lui Al.Rosetti și Al.Graur. Spiritul acestora răbată cu putere în opera pe care acum ne-o lasă moștenire. În multe privințe însă Ion Coteanu ne apără și ca descendent al lui Iorgu Iordan. Așadar, avantajul lui a fost acela de a se fi aflat mereu alături de acești mari învățăți prin care lingvistica românească a atins apogeul evoluției ei.

Coteanu a fost mai întâi un mare profesor. El a trecut repede prin toate treptele ierarhiei universitare. A tînuit cursuri de istoria limbii, de dialectologie, de limbă literară și de română contemporană. Coteanu a întemeiat două discipline la catedra de limba română, două cursuri noi, inițiate de el, care figurează și astăzi în planurile de învățămînt: cursul de lexicologie contemporană și cursul de stilistică funcională. El a făcut altfel de stilistică decât Vianu și Iordan. El este și inițiatorul așa-ziselor cursuri speciale, după modelul predecesorilor de dinainte de război: Candea și Ovid Densu-șianu. Prin 1957, Coteanu tîinea un lung curs asupra articulării. În 1961, a publicat primul manual de dialectologie

românească. Manual conceput nou, modern și care, cu toate neajunsurile, rămâne cea dinăuntrică incercare în acest domeniu. Coteanu a condus multă vreme catedra de limba română și a format în jurul lui un grup valoros de tineri, profesori de astăzi de lexicologie și stilistică.

S-a aflat mulți ani în conducerea facultății, ca prodecan și, apoi, ca decan, dar, din păcate, activitatea lui la decanat n-a avut rezultate spectaculoase. Ca noi toți, și el se afla atunci sub vremuri !

Coteanu a fost unul dintre interlocutorii Institutului de Lingvistică, institut căruia îl să dăruiță cu atâtă pasiune aproape totă viața. De aceea era greu să înțeleagă, spre sfîrșit că, potrivit legii, el nu mai putea fi conducătorul administrativ al acestei instituții. Și-a legat numele de cele două dicționare, de reviste, de dicționarele a căror elaborare a urmărit-o exemplar, vrând să urmeze modelul lui Pușcariu la Dicționarul Academic. Extraordinar de intelligent și receptiv la tot ce e nou se lăsa încântat de fantezia unor colaboratori. Pe unii i-a incurajat la Dicționar să redacteze, în felul lor, original, câteva articole privind prepozițiile și conjuncțiile. Era, în general, un sa-

vant al colaborării. Multe dintre cărțile lui sunt realizate cu colegi mai tineri.

Recunoscut de Rosetti ca excelent specialist în istoria limbii, lui Coteanu îl s-a încredințat conducerea lucrărilor pentru volumul al II-lea al Tratatului academic de *Istoria limbii române*. Prin aportul unor mari lingviști, Fischer, Sala, Caragiu, Poghire, acest volum este, din toate punctele de vedere, un mare succes. Cercetările de gramatică istorică ale lui Coteanu sunt fundamentale. Volumul său consacrat românei comune (leza sa de doctorat) rămâne de referință în lingvistica românească. Scrierile lui Coteanu sunt redactate într-un stil de o eleganță unică. Ele ar trebui adunate de prin periodice și republicate în volume bine ordonate, pentru că tot ce a scris el este indispensabil dezvoltării în continuare a științei noastre.

Cine l-a cunoscut îndeaproape și a dat seama că Ion Coteanu a fost un om bun, blând și generos, corect și cinstit, un prieten desăvîrșit, devotat, cu o forță morală neobișnuită, marilor săi profesori. În discuțiile pe teme științifice era fermecător, plin de idei, incitant. Intuia bine oamenii, dar numai după ce, ușor naiv, se lăsa sedus de apropierile lor. Îl-a oferit mereu prilejul de a trăi amăgirile, deziluziile vieții. Dezinteresat total de latura materială a existenței, acest om plin de timiditate, rămâne o personalitate singulară în istoria lingvisticii românești.

Adio, iubitul meu profesor și prieten!

Fie-ți trecerea ușoară prin necunoscutele vămi ale văzduhului.

Era un om inimios. Așa cum s-a spus aici, deși modest, discret, avea disponibilități sufletești inegalabile. Ne încuraja întotdeauna în acțiune și era un om de o deosebită discreție și delicatețe sufletească.

Adio, scumpul nostru profesor!

Ca rector al Universității „Spiru Haret”, academicianul profesor Ion Coteanu a înmânat titlul de Doctor Honoris Causa unor mari personalități ale lumii contemporane

ÎNDRUMĂTOR EXIGENT ȘI GENEROS

Prof.univ.dr. Nicolae CONSTANTINESCU

În anii 1970-1980, cînd învățămîntul umanist românesc trecea printr-o criză ale cărei cauze nu trebuie evocate acum, cînd numărul de studenți de la facultățile filologice scăzuse dramatic, cînd orele de limba și literatura română se diminuaseră semnificativ, datorită trecerii la dubla specializare, profesorul Ion Coteanu, decan, în acei ani grei, al Facultății de Limba și Literatura Română și director, totodată, al Institutului de Lingvistică, aflat pe atunci în structurile Universității din București, a găsit, cu tactul și subtilitatea care îl caracterizau, căile cele mai adevărate momentului pentru a atrage spre studiul limbii române vîrfurile studențimii filologice din acea vreme.

Continuând, într-un fel, ceea ce, într-un alt climat, făcuseră colegii săi din generația mai vîrstnică - Tudor Vianu, Alexandru Rosetti și Mihai Pop - în cadrul Cercului de Poetică, în anii '60, profesorul Ion Coteanu a inițiat Cercul său de Poetică și Stilistică, în cadrul căruia s-au format, de-a lungul unui deceniu, zeci de tineri cercetători, astăzi cadre didactice cu experiență în învățămîntul superior sau cercetători de prestigiu, în jară ori în străinătate. Ceea ce era într-adevăr extraordinar la acele ședințe de cerc științific era atmosfera degajată, spiritul colegial care le domina, căci Domnul Profesor, Domnul Academician, cum cu sfîrșit îl numeam pe atunci, ședea modest pe scaunul său, asculta cu nesfîrșită îngăduință cele debitate de învățăței săi, părea să ia în serios fiecare năzdrăvânie a acestora, intervenea delicat, zicând cam cum îl s-ar părea Domnului-Sale că ar fi spus, dacă s-ar fi ocupat de subiectul respectiv, dând astfel celor care îl asculta și îl admirau, sentimentul

unei cooperări, al unei conchide, între egali. Au rezultat, din acele întâlniri ale Cercului, studii și comunicări, unele aduse într-un volum intitulat modest *Analize de texte poețice*. Antologie, Coordonator acad. I.Coteanu, Editura Academiei, 1986, în care se întâlnesc semnăturile majorității celor care participaseră la Cerc (Radu Michăescu, Alexandra Tudorică, Dana Manea, Mihai M.Pop, Delia Radu, Cezar Tabacaru, Rodica Zafiu, Mariana Neț, Ecaterina Mihăilă, Smaranda Vultur, Nicolae Constantinescu, Irina Bădescu, Radu Toma, A.Constantinescu) și ale celor care aderaseră la principiile acestuia, precum prof. Gh.I.Tohăneanu, prezent în volum cu două interpretări din poezia lui Eminescu, teze de doctorat, volume individuale.

Sentimentul de prietenie și de solidaritate intelectuală, bucuria de a fi afișată în preajma unui mare savant rămân gravate în memoria celor care l-au cunoscut și au fost, pentru mai scurt sau mai lung timp, în apropierea profesorului Ion Coteanu.

Acum, când despre Ion Coteanu începem să vorbim la trecut, îmi dau seama că de greu va fi acest lucru. Pentru că savantul de care ne despărțim în acest decembrie bland ne-învățat să gândim mereu la viitor; de fapt, chiar la ultimele noastre întâlniri ocazionale, îmi vorbea despre planurile sale, pe care, în semn de omagiu și de prețuire, foștii săi elevi și discipoli au datorat să le ducă la bun sfîrșit. Pe lângă tomurile lăsate de el în însuși în dar culturii românești, rămân, la fel de însemnate, proiectele sale și oamenii pe care i-a format. Viguros și neobosit, în ciuda puținății trupului, profesorul Ion Coteanu își găsește astăzi odihnă într-cele veșnice.

PROFESORUL

Ambasador Mircea MITRAN

Neobosit căutător al faptelor generatoare de idei și descoperitor alidelor ce zăceau sub gramezi de fapte aparent disparate, academicianul Ion Coteanu s-a impus ca savant în lingvistică și filologie. El a condus colective de lingviști și filologi în elaborarea unor monumentale lucrări cum este Dicționarul Limbii Române (Dicționarul Tezaur DLR), totădată activitatea Institutului de

Lingvistică din București și revista "Limbă română". Lista cărților, studiilor, articolelor publicate de acad.Ion Coteanu se poate întinde pe mai multe pagini, și ecoul lor asupra problematicii abordate a influențat și va continua să înrăurească gândirea generațiilor viitoare.

Oricine l-a cunoscut pe acad.Ion Coteanu remarcă scăparea inteligenței sale, pasiunea pentru conversație și polemică, pentru jocul elegant de idei pe un fond de evidență eruditie. Dar, mai presus de orice, acad.Ion Coteanu a fost și va rămâne un mare Profesor. Convins că știință se acumulează și se dezvoltă prin și pentru a fi împărtășită, Profesorul Ion Coteanu își dorea și forma studenții care să caute, să vâneze cunoașterea, nu studenții vânăje de cunoaștere. El a fost și rămâne Profesorul care afectează eternitatea; nimănui nu poate spune unde se oprește influența sa sau la cătă generație î se văd roadele.

Profesorul nu a plecat în eternitate, era înscris în ea prin acțul pedagogic. Acum să-ă despărțim numai de cele trecătoare, între care și noi, și a rămas în cîmpul eternității...

OMUL DE NEUITAT

Prof.dr.Ion HANGIU,
președintele Societății de Științe Filologice

Indoiști adunare. Ne despărțim aici și acolo, de cel care a fost profesorul multor generații de studenți- între care m-am numit și eu- și care a lăsat o operă valoroasă prin tot ceea ce a scris domnia sa. Nu voi vorbi despre opera, căci cei care au vorbit înaintea mea au evocat acest lucru. Voi spune doar căteva cuvinte ca să completez acel triunghi de care s-a vorbit aici, căci viața academicianului Coteanu s-a desfășurat între Academie, Universitate și Societatea de Științe Filologice. Am lucrat cu el într-o vreme de un sfert de secol. Mai întâi în calitate de vicepreședinte - între anii 1971 și 1987 - apoi în calitate de președinte al Societății de Științe Filologice.

Au fost flori multe să fie în frunte Societății un om care a crescut în deținut. Nimeni creduse și care crede o permanentă legătură cu fosta să studientă prima sesiune organizată de Societate. Deoarece, profesorul Coteanu a fost

membru fondator al Societății de Științe Filologice din 1949. În cîndul de deschidere la a 40-a aniversare, profesorul Coteanu sublinia rolul important pe care l-a avut Societatea în dezvoltarea științelor filologice.

Nu voi repeta aici că toate inițiativele în timpul președinției domniei sale au fost sprijinite și susținute cu autoritatea sa științifică. Aș enumera aici sprijinirea publicării bibliografice *Cărți românești* care ajunse la a treilea volum. Putem să-l publicăm și pe și patrulea, dar evenimentele din 1989 nu ne-ă mai permis să putem finanța această lucrare. În acel doilea rînd a sprijinit ideea reluirii tradiției congreselor filologice din perioada interbelică. Am organizat împreună cu domnia sa Congresul al IV-lea al filologilor români la Timișoara, loc unde s-au înstărit pentru prima oară după o jumătate de secol filologi de pe ambele maluri ale Prutului.